

اصول نگارش مقالات مروری

دکتر محمدرضا سهرابی*

۱. دانشیار پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت و گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران

چکیده

از آنجا که مقالات مروری به دلیل داشتن مخاطبان ویژه، ارجاعات فراوان و ارزان بودن انجام آنها، مورد توجه مجلات علمی هستند؛ در این نوشتار با بررسی شواهد موجود و انتخاب موارد مرتبط در قالب یک مقاله مروری، سعی بر آن است که با پرداختن به اصول نگارش این نوع از مقالات و مشکلات شایع این حیطة، کیفیت آنها را ارتقا بخشیده و الگویی مناسب در این زمینه ارائه شود.

واژگان کلیدی: نگارش علمی، مقاله، مقاله مروری، مرور روایی

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Sohrabi MR. Principles of writing a review article. *Pejouhandeh* 2013;18(2):52-6.

مقدمه

امروزه با توجه به فناوریهای جدید، گسترش دسترسی به اینترنت و توسعه نرم افزارهای مرتبط با پژوهش، تولید دانش با سرعت روزافزون در حال پیشرفت است. حجم تولید شواهد جدید در حوزه‌های مختلف به حدی است که در موارد زیادی نیاز به خلاصه‌سازی و جمع‌بندی شواهد برای استفاده ارائه‌دهندگان خدمات سلامتی، دانشجویان و علاقه‌مندان به آن حوزه می‌باشد. یکی از روشهای مرسوم جمع‌بندی، نگارش مقاله مروری است. مقالات مروری دارای انواع مختلفی است و نگارش هر نوع دارای اصول خاص خود می‌باشد.

در بررسی مقالات چاپ شده در مجلات، یکی از مواردی که جلب توجه می‌کند عدم رعایت الگوی نگارش مقالات مروری است. این امر به خصوص در مورد نگارش روش انجام کار به وضوح به چشم می‌خورد (۱). این مقاله مروری با هدف آموزش نحوه نگارش مقاله مروری روایتی و ارائه الگویی برای نگارش آن تنظیم شده است. علی‌رغم آن که همه شرایط مربوطه مهیا نبود، اما به منظور تأثیرگذاری بهتر و ارائه یک مدل، این مقاله در قالب یک مقاله مروری نوشته شده است.

مواد و روشها

برای یافتن مستندات مرتبط با نگارش مقاله مروری در پایگاههای داده‌های گوگل و یاهو با استفاده از کلمات کلیدی

"Narrative Review article(s)", "Review article(s)" review of the literature, narrative review, title, abstract, authorship, ethics, peer review, research methods, medical writing, scientific writing, and writing standards و عبارت جستجوی "Writ* Review Article"، در پایگاه PubMed با استفاده از سرفصلهای موضوعی پزشکی عبارتهای جستجوی "Review Literature as Topic"[Mesh] AND "Writing"[Mesh] AND ["Narration"] [Mesh] ایجاد و جستجو شد. در پایگاه جهاد دانشگاهی با استفاده از کلمات کلیدی مقاله (مقالات) مروری، نگارش مقاله (مقالات) مروری در بازه زمانی اول تا پانزدهم خرداد تا بیستم تیرماه ۱۳۹۲ جستجو شد. در این بازه زمانی بیش از سیصد مستند بررسی و طبق معیارهای زیر موارد مربوط استخراج شدند.

برای انتخاب مستندات مورد استفاده ابتدا عناوین یافت شده توسط موتور جستجو از نظر ارتباط موضوعی بررسی شدند. مطالب یافت شده در چهار گروه درگاه اینترنتی، کتاب، مقاله و راهنمای مقاله‌نویسی تقسیم شدند. معیار انتخاب درگاههای اینترنتی بعد از ارتباط موضوعی، داشتن پسوند دانشگاهی (ac) یا آموزشی (edu) بود. پس از بررسی این درگاهها، مواردی که کاملتر از بقیه بودند به عنوان مرجع مورد استفاده، انتخاب شدند. در خصوص کتابها، معیار انتخاب، ارتباط موضوعی و در دسترس بودن بود. مقالات نیز پس از بررسی عنوان، در مرحله بعد از نظر ارتباط چکیده با هدف مورد نظر ارزیابی شدند. موارد منتخب به طور کامل مطالعه و نهایی شدند. مواردی که

*نویسنده مسؤول مکاتبات: دکتر محمدرضا سهرابی؛ تهران، اوین، بلوار دانشجو، کوچه کودکان، دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت؛ پست الکترونیک:

m.sohrabi@sbmu.ac.ir

در این روش برای جلوگیری از تورش مرورگر، بر اهمیت وجود معیارهای ورود قیاسی شفاف و پایدار به جای معیارهای خسته کننده متآنالیز تأکید شده است. ضریب تأثیر در این مقالات برخلاف مرور نظام‌مند یک معیار مهم در انتخاب مقالات است. در این نوع مقاله اطلاعات کافی و مفصل از پژوهش اولیه در اختیار خواننده قرار می‌گیرد، به طوری که خواننده به طور مستقل قادر به نتیجه‌گیری است (۵).

مرور روایتی (Narrative review): مرور روایتی برای موضوعات جامع و مفصل کاربرد دارد. این نوع مقاله مطالعات اولیه و اصیل یک حیطه را خلاصه می‌کند. از نقاط قوت این مقالات در بر داشتن تکثر و تفاوتها در عناوین پژوهشهای آکادمیک و ایجاد فرصت برای ارائه دانش و تجربیات فرد مرورگر (نویسنده مقاله) است. در مرور روایتی، بر خلاف انواع دیگر مقالات مروری، وقتی یک فرضیه واحد وجود ندارد یا با روشهای نظام‌مند قابل جمع‌بندی نیست، فرد مرورگر با استفاده از تجربیات خود، مدل‌ها و فرضیه‌های موجود یک نتیجه‌گیری کلی و نقد در حیطه مورد نظر نیز ارائه می‌کند. نتایج این مقاله بر خلاف نتایج عمدتاً کمی مرور نظام‌مند، بیشتر به صورت کیفی است (۳، ۴ و ۸-۶). در ادامه به تشریح مقالات مروری روایتی می‌پردازیم.

اهداف مقالات مروری:

پنج هدف عمده از نگارش مقاله مروری وجود دارد: تولید فرضیه، ارزیابی فرضیه مطرح شده قبلی، جمع‌بندی مطالب و یافته‌های جدید در یک حیطه علمی و ارزیابی نقادانه آن، تعیین مشکلات یک حیطه تخصصی و به میزان کمتر روند تولید فرضیه و دانش در یک حیطه خاص است (۴).

مقاله مروری یکی از رایجترین انواع مقالات است که بیشتر توسط سردبیران مجلات به پژوهشگران یا صاحب‌نظران در یک رشته تخصصی سفارش داده می‌شود. البته مقالات مروری همیشه سفارشی نیست؛ گاهی متخصص یک رشته احساس نیاز می‌کند تا در موضوعی خاص مطالب موجود را جمع‌بندی نماید. وی پس از نگارش مقاله، آن را مانند مقالات اصیل ثبت نموده و پس از داوری در صورت احراز شرایط مورد نظر مجله چاپ می‌شود. دسته دیگر مقالات مروری نوع دانشجویی آن است. در این نوع دانشجویان به خصوص در مقاطع تحصیلات تکمیلی مرور منابع پایان‌نامه خود را به صورت یک مقاله مروری ارائه می‌کنند. مرور منابع این پایان‌نامه‌ها در صورتی که به صورت جامعی به سابقه موضوع مورد نظر پرداخته باشد پتانسیل تبدیل به یک مقاله مروری را دارد. در این مورد از

به جای مقاله مروری، مفهوم مرور مقاله یا نقد مقاله را در بر داشت از مطالعه حذف شد.

از مستندات منتخب فیش‌برداری شد. مطالب جمع‌آوری شده در سه حیطه "تعریف انواع مقاله مروری"، "اصول نگارش مقالات مروری" و "نکات ویژه در نگارش مقالات مروری" تقسیم‌بندی و خلاصه‌سازی شد. در صورت نیاز نقد مطالب توسط نگارنده صورت پذیرفت.

یافته‌ها

انواع مقالات مروری:

به طور کلی سه نوع مقاله مروری شامل مرور نظام‌مند، تولید بهترین شواهد و مرور روایتی وجود دارد.

مرور نظام‌مند (Systematic Review): یک شکل مرور منابع ساختاردار است که روی یک پرسش متمرکز بوده و سعی در ارائه پاسخ با استفاده از تجزیه و تحلیل همه شواهد معتبر موجود دارد. این نوع مرور با استفاده از جستجوی منابع، استفاده از معیارهای ورود و خروج از پیش تعیین شده، ارزیابی نقادانه شواهد، استخراج و تولید داده‌ها از شواهد و تولید یافته از آنها انجام می‌شود (۲). پایگاه داده‌های کارکین (Cochrane) یکی از سایت‌های معتبر و حرفه‌ای با قابلیت برنامه‌ریزی برای انجام مرورهای نظام‌مند با مشارکت افرادی از نقاط مختلف دنیا فراهم می‌آورد. این پایگاه کتابخانه‌ای جامع از مرورهای نظام‌مند دارد. البته سایر پایگاه‌های داده‌ها نیز به این مقالات توجه ویژه دارند. علاقه‌مندان به نگارش این نوع مقالات مروری می‌توانند با مراجعه به درگاه اینترنتی آن از مستندات آموزشی تهیه شده توسط آن استفاده نموده و با نحوه مشارکت در مطالعات آن آشنا شوند. این نوع مرور روش انجام دقیق و سختی دارد و بیشتر برای سؤالات متمرکز روی یک موضوع خاص یا فرضیه یکسان مانند مشکلات بالینی به کار می‌رود. این مزیت مرور نظام‌مند برای سؤالات بالینی در مواردی مانند سیر تاریخی یک مفهوم پزشکی تبدیل به یک محدودیت می‌شود زیرا این مورد در قالب مرور نظام‌مند نمی‌گنجد (۳ و ۴).

مرور بهترین شواهد (Best evidence synthesis):

یک روش حد وسط و جایگزین برای دو نوع دیگر مقالات مروری است. این نوع مقالات ترکیبی از روشهای نظام‌مند کمی با تمرکز روی مطالعات منفرد و مباحث ماهوی از نقطه نظر روایتی با تمرکز روی بهترین شواهد در یک حیطه است. این مقالات یک روش نظام‌مند منطقی در انتخاب مطالعه تأثیر درمان (با استفاده از ضریب تأثیر (Effect size)) را در بر دارد.

یافته‌ها مطلبی نمی‌ماند. از طرف دیگر نادانسته‌های حیطه مانند مقالات اصیل قابل ارائه نیست. برای مقابله با این مشکل در پاراگراف اول به بیان زمینه و عقبه موضوع مورد بررسی می‌پردازیم و از بیان مطالبی که مربوط به قسمت یافته‌هاست باید خودداری شود. یکی از خطاهای نگارش در مقاله مروری عدم توجه کافی به مقدمه است. بعضی از نویسندگان تصور می‌کنند که در مقاله مروری فقط باید به توصیف مجموعه‌ای از یافته‌های مرتبط پرداخت و به ادغام فرضیه توجه ندارند. در مقدمه باید مفهوم و فرضیه مورد نظر در مقاله به بهترین وجه ممکن بیان شود. بعضی فرضیه را به طور کامل در مقدمه می‌آورند و بعضی اشاره مختصری به آن کرده و در ادامه مقاله و نتیجه‌گیری آنرا تکمیل می‌کنند. هدف نیز مانند بقیه مقالات ذکر می‌شود اما در این نوع مقالات می‌توان هدف را با محدوده‌ای وسیعتر از مقالات اصیل نوشت (۴).

روش انجام کار: روش انجام کار در همه مقالات باید به گونه‌ای نگارش شود که اگر فرد دیگری با همان روش پژوهش را تکرار کرد به نتایج مشابهی دست یابد. لذا ذکر جزئیات و بیان کامل مراحل انجام کار ضروری است. در مقالات مروری روش انجام کار شامل چگونگی دسترسی به مقالات مورد نظر برای نگارش مقاله و معیارهای انتخاب مقالات است. در این قسمت باید پایگاه‌های داده‌های مورد استفاده (Data base) و کلمات کلیدی (Key words) یا عبارت مورد استفاده (Search query) برای جستجو در هر یک از این پایگاهها آورده شود. منظور از پایگاه داده‌ها، سایت‌های اینترنتی است که مقالات علمی را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهند. عمده‌ترین این پایگاهها در علوم پزشکی پابمد (PubMed)، آی اس آی (ISI web of Knowledge)، اسکوپوس (SCOPUS)، گوگل اسکالر (Google Scholar)، پروکوئست (ProQuest)، اکسفورد (Oxford) و اوید (Ovid) هستند. هر یک از این پایگاه داده‌ها دارای یک موتور جستجو است که به پژوهشگر امکان یافتن مقالات مورد نظر را می‌دهد. بعضی از موتورهای جستجو روشهای اختصاصی برای جستجو دارند که دقت آنها را بالا می‌برد. به عنوان مثال پابمد با استفاده از سرفصلهای موضوعی پزشکی (MeSH) و امکان محدود کردن یافته‌ها از طریق (Limits)، طبقه‌بندی مقالات و جستجو در آنها را تسهیل کرده است. بسیاری از موتورهای جستجو امکان جستجوی پیشرفته و استفاده از کلمات کلیدی در عنوان، متن، چکیده، نام نویسنده، هویت سازمانی نویسندگان و ... را به پژوهشگران می‌دهند.

آنجا که دانشجویان صاحب‌نظر آن رشته به حساب نمی‌آیند، استاد راهنمای آنان این نقش را ایفا می‌نماید. از طرف دیگر سردبیران مجلات به دلیل استناد بیشتر به این مقالات و بالا رفتن ضریب تأثیر مجله‌شان علاقه وافری به مقالات مروری دارند. با توجه به موارد فوق، امروزه مقالات مروری به طور غیر قابل کنترلی در حال افزایش است (۹). کشورهای در حال توسعه که سعی دارند جایگاه خود را در رتبه‌بندیهای پژوهشی داخلی و بین‌المللی بهبود بخشند نیز به مقالات مروری روایتی توجه ویژه دارند. علت این امر هزینه کم و سرعت بالای انجام کار در مقایسه با مقالات اصیل است.

باید دقت شود که نوع دیگری از مقالات به نام گردآوری وجود دارد که شباهت زیادی به مقالات مروری دارد اما برخلاف مقالات مروری نقد و بحث ندارد و تنها به گردآوری و ارائه مطالبی جمع‌آوری شده در مورد موضوعی خاص می‌پردازد (۱۰ و ۱۱). البته این نوع مقاله در بسیاری از مجلات از نوع مروری تفکیک نشده و در هنگام ثبت تحت عنوان مروری ثبت می‌شوند.

اصول نگارش مقالات مروری:

عنوان: طرز نگارش عنوان مقاله مروری همانند سایر مقالات است. عنوان باید جذاب، گویا و فاقد کلمات اضافی باشد. در آن از حروف اختصاری بجز حروف بسیار شناخته شده و رایج نباید استفاده شود. البته معیار استفاده از حروف، راهنمای نویسندگان مجله مورد نظر برای چاپ خواهد بود.

چکیده: در مقالات مروری به دو روش نوشته می‌شود: عده‌ای اعتقاد دارند در مقالات مروری بر خلاف مقالات اصیل در چکیده تنها به تشریح موضوع مورد بررسی بپردازیم و از ارائه خلاصه فشرده مطالب مقاله خودداری کنیم (۱۲). از طرف دیگر عده‌ای معتقدند که مقاله مروری نیز می‌تواند یک چکیده ساختارمند داشته باشد. آنها برای چکیده قسمتهای هدف، منابع داده‌ها، انتخاب مطالعات، استخراج داده‌ها، نتیجه ترکیب داده‌ها و نتیجه‌گیری را پیشنهاد کرده‌اند (۱۳). باید توجه داشت که راهنمای نویسندگان مقاله باید به عنوان معیاری در روش نگارش چکیده باشد.

مقدمه: به طور معمول، در مقدمه همه مقالات باید حداقل سه پاراگراف آورده شود. در پاراگراف اول به بیان آنچه در مورد موضوع مورد بحث می‌دانیم بپردازیم. در پاراگراف دوم نادانسته‌های آن حیطه و در پاراگراف سوم هدف از انجام پژوهش و نگارش مقاله آورده شود. در حالی که اگر در مقدمه مقالات مروری به بیان دانسته‌های آن حیطه بپردازیم برای

باشد که قادر به نقد و جمع‌بندی آن باشد. روش ارائه شده در منابع علمی که در مورد یک بیماری به بررسی عوامل خطر، روش اثر عامل خطر (فیزیوپاتولوژی)، روش تشخیص، روش درمان و پیگیری بیمار می‌پردازد نمونه مناسبی برای جمع‌بندی موضوعی است. روش منتخب باید به خواندن و درک مطلب توسط خواننده کمک کند. در کنار ارائه مطالب طبقه‌بندی شده نویسنده مقاله به مقایسه و نقد مطالب مقالات می‌پردازد و به عنوان یک صاحب‌نظر نقطه نظرات خود را به آن اضافه می‌کند (۱۱ و ۱۵).

نتیجه‌گیری: در مقاله مروری، بر خلاف مقاله اصیل که تنها یکی از دو حالت رد یا قبول فرضیه صفر در آن مطرح است، چهار حالت برای نتیجه‌گیری وجود دارد: اول آن که فرضیه صحیح است و همه شواهد فعلی به نفع تأیید فرضیه حاضر هستند؛ دوم آن که گرچه فرضیه اثبات نشده است اما در حال حاضر بهترین توجیه موجود است مگر آنکه شواهدی در رد آن ارائه شود؛ حالت سوم صحیح یا غلط بودن فرضیه به دلیل نداشتن هماهنگی شواهد و اختلاف نظر هنوز مشخص نیست؛ در حالت چهارم فرضیه غلط است. در این حالت یا فرضیه مورد نظر رد شده یا فرضیه مخالف در مقالات متعدد صحیح بوده است. حالت چهارم برای مواردی که یک فرضیه یا اعتقاد غلط به طور وسیعی پذیرفته شده به کار می‌رود. باید به این نکته توجه داشت که تنوع روش انجام کار در مطالعات مختلف به نتیجه‌گیری مناسب کمک می‌کند (۴).

نکات ویژه:

خطاهای شایع در نگارش مقاله مروری: یکی از خطاهای شایع عدم توجه به نگارش کامل مقدمه است که در قسمت مربوطه توضیح داده شد. عدم پوشش کافی شواهد و یا استفاده غیر متقارن از همه آنها یکی دیگر از خطاهای شایع است. بیان روش انجام کار و حجم نمونه قبل از بیان نتیجه هر مقاله به خواننده کمک می‌کند تا در مورد اعتبار شواهد و نتیجه‌گیری آن قضاوت کند. نداشتن یکپارچگی مشکل شایع دیگری است که به دنبال عدم ارتباط مقالات مختلف مرور شده بر اساس فرضیه مورد نظر ایجاد می‌شود. شواهد موجود در مقاله مروری باید بر اساس الگویی منظم بیان شوند تا به هدف و فرضیه مورد نظر دست یابند. تأکید بر نویسنده مقاله به جای خود مقاله و ایده آن هم از خطاهای رایج است. برای پرهیز از آن توصیه می‌شود که نام پژوهشگران در پرانتز ذکر شود مگر در مواردی مانند "احمدی چیزی را مطرح کرد اما اکبری مخالف آنرا یافت" که ذکر اسامی لازم باشد. خطاهای

معروفترین پایگاه‌های داده‌های داخلی، پایگاه جهاد دانشگاهی (SID)، ایرانمدکس (Iranmedex)، مجیران (Magiran)، ایرنادک (IranDoc) و مدلیب (MedLib) هستند. این پایگاه‌ها منابع فارسی و مقالات انگلیسی مجلات داخلی را در دسترس قرار می‌دهند. این منابع اگر چه موتورهای جستجوی قوی ندارند اما منابع فارسی و انگلیسی داخلی را ثبت کرده و بیشتر آنها را به صورت رایگان در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهند. با توجه به ایجاد پایگاه گوگل اسکالر در چند سال اخیر امکان جستجوی منابع فارسی از طریق موتور جستجوی گوگل نیز مهیا شده است.

برای نگارش مطلوب روش انجام کار، باید جستجو در پایگاه‌های متعدد صورت گرفته و نام همه پایگاه‌های داده‌های مورد استفاده و کلمات کلیدی و عبارات مورد استفاده در آنها به تفصیل ذکر گردد. در گام بعد تعداد مقالات یافت شده و روش انتخاب مقالات مطلوب به کار گرفته شده در مقاله باید ذکر شود. بر اساس عبارت جستجوی به کار رفته، پژوهشگر تعدادی مقاله می‌یابد اما پس از بررسی، همه این مقالات مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. پژوهشگر باید معیارهای انتخاب مقالات مورد نظر را به دقت بیان کند. نکته مهم دیگر بیان تاریخ جستجو در منابع است. ذکر این زمان به داوران و خوانندگان کمک می‌کند تا بدانند این جمع‌بندی، مقالات موجود در چه محدوده زمانی را بررسی کرده است.

بهرتر است نحوه جمع‌بندی مطالب در مقاله نیز در روش انجام کار ذکر شود. در مقالات مروری می‌توان جمع‌بندی را به طرق مختلف انجام داد که در بخش یافته‌ها توضیح داده می‌شود. برای بررسی کفایت روش انجام کار چک‌لیست‌هایی در دسترس است که می‌تواند به نویسندگان کمک کند (۱۴).

یافته‌ها: یافته‌های یک مقاله مروری جمع‌بندی مطالب مقالات منتخب توسط پژوهشگر است. روش قطعی و مورد اتفاقی برای نوشتن یافته ذکر نشده است. اما با مرور مقالات روشهای مختلفی دیده می‌شود: برای مثال بعضی روندی تاریخی را برمی‌گزینند و در طول زمان تغییراتی که در حیطه مورد نظر رخ داده را مرتب کرده و ارائه می‌کنند. عده‌ای دیگر طبقه‌بندی موضوعی را برای جمع‌بندی انتخاب می‌کنند. این افراد مقالات را مرور کرده و پس از فیش‌برداری مطالب را در چند موضوع مرتبط طبقه‌بندی می‌کنند و مطالب را در آن حیطه‌ها خلاصه و جمع‌بندی می‌کنند. تعداد حیطه‌ها بستگی به پیچیدگی موضوع دارد. هر چه موضوع پیچیده‌تر باشد حیطه‌ها یا سرفصل‌های بیشتری می‌توان در نظر گرفت. البته مرورگر باید توجه داشته باشد که تعداد حیطه‌ها در حدی

(Salami Publishing) که نوعی از سرقت علمی است نمی‌شود (۱۸).

قبل از نگارش مقاله مروری باید به سایت مجله مورد نظر برای چاپ آن مراجعه و راهنمای نویسندگان آن مطالعه شود. اصول نگارش مورد نظر مجله علاوه بر نکاتی که در این مقاله به آنها اشاره شد باید رعایت گردند. به عنوان مثال بعضی از مجلات شرط پذیرش مقاله مروری را داشتن حداقل سه مقاله مرتبط با آن حیطه توسط نویسنده می‌دانند.

نتیجه‌گیری

در حال حاضر مقالات مروری روایتی نقش مهمی در جوامع عملی دارند. فرصتها، روش نگارش و محدودیتهای روش‌شناسی آن با مقالات اصیل متفاوت است و با توجه به این تفاوتها نویسندگان این نوع مقالات باید توجه ویژه‌ای به این اصول داشته باشند.

دیگر نداشتن نقد مقاله در خصوص نقاط قوت و ضعف آن، ضعف نتیجه‌گیری و رفتن به ورای داده‌های موجود، نتیجه‌گیری بر اساس نظرات فردی به جای شواهد مبتنی بر پژوهش و تورش در انتخاب یا نحوه نقد مقالات است (۴).

دستبرد علمی: یکی از مواردی که باید مورد توجه قرار گیرد این است که یک مقاله مروری از به دنبال هم قرار گرفتن قسمتهایی از مقالات مختلف درست نمی‌شود، بلکه برداشت و جمع‌بندی نگارنده از مقالات مختلف با زبان و بیان خودش باید نوشته شود. در صورت کپی‌برداری از سایر مقالات نگارنده مشمول تعریف دستبرد علمی می‌شود. به خصوص در مواردی که کارهای اول دانشجویان است به دلیل عدم آشنایی آنها با سرقت علمی و تمایل آنها برای انجام سریع کار شاهد این وضعیت هستیم (۱۶). البته مقالات مروری یکی از مواردی است که فرد می‌تواند با استناد به مقاله خود و متن آن با رعایت موارد فوق مشمول سرقت علمی از خود نشود (۱۷). همچنین ارائه مرور متون یک طرح پژوهشی به عنوان یک مقاله مشمول قانون استخراج چند مقاله از یک پژوهش

REFERENCES

1. Bramwell VH, Williams CJ. Do authors of review articles use systematic methods to identify, assess and synthesize information? *Ann Oncol* 1997;8(12):1185-95.
2. U.S. National Library of Medicine, National Institutes of Health. Systematic Review definition. [cited 2013 June, 24]; Available from: <http://www.nlm.nih.gov/nichsr/hta101/ta101014.html>.
3. Collins JA, Fauser BC. Balancing the strengths of systematic and narrative reviews. *Hum Reprod Update* 2005;11(2):103-4.
4. Baumeister RF, Leary MR. Writing narrative literature reviews. *Rev Gen Psychol* 1997;1(3):311-20.
5. Slavin RE. Best-evidence synthesis: an alternative to meta-analytic and traditional reviews. *Educ Res* 1986;15(9):5-11.
6. Cipriani A, Geddes J. Comparison of systematic and narrative reviews: the example of the atypical antipsychotics. *Epidemiol Psychiatr Soc*. 2003;12(3):146-53.
7. Jones K. Mission drift in qualitative research, or moving toward a systematic review of qualitative studies, moving back to a more systematic narrative review. *Qual Rep* 2004;9 (1):95-112.
8. Kirkevold M. Integrative nursing research-an important strategy to further the development of nursing science and Practice. *J Adv Nurs* 1997;25(5):977-84.
9. Hall GM. *How to Write a Paper*. 3rd ed. London: BMJ Publishing Group; 2003.
10. Movaghati J. Review on writing Persian articles. *Sci Commun* 2009;14(2):1-4.
11. Szklo M. Quality of scientific articles. *Rev Saude Publica* 2006;40 Spec no.:30-5.
12. Matthews JR, Matthews RW. *Successful Scientific Writing*. New York: Cambridge University Press; 2008.
13. Guimarães CA. Structured abstracts: narrative review. *Acta Cir Bras* 2006;21(4):263-8.
14. Oxman AD, Guyatt GH. Guidelines for reading literature reviews. *CMAJ* 1988;138(8):697-703.
15. Farrell M. Scientific writing - following guidelines. *J Small Anim Pract* 2013;54(4):171-3.
16. Sohrabi MR. Plagiarism: Types and Preventive Methods. *Genet third Millen* 2012;10(3):2816-23.
17. Kempers RD. Ethical issues in biomedical publications. *Fertil Steril* 2002;77(5):883-8.
18. Roberts J. An author's guide to publication ethics: a review of emerging standards in biomedical journals. *Headache* 2009;49(4):578-89.